

Finansutskottets betänkande

1981/82: 22

om anslag till de kungl. hov- och slottsstaterna (prop. 1981/82: 100 bil. 4)

I detta betänkande behandlar utskottet proposition 1981/82: 100 bilaga 4 Kungl. hov- och slottsstaterna samt motionerna 1981/82: 184 och 495.

Från Ståthållarämbetet på Stockholms slott har inkommit en promemoria (1982-03-09) rörande utredning om förvaltningen och det framtida utnyttjandet av de kungliga slotten. Promemorian återfinns som *bilaga* till betänkandet.

FÖRSTA HUVUDTITELN

Kungl. hovstaten

1. **Hans Maj:t Konungens och det Kungl. Husets hovhållning.** Utskottet tillstyrker regeringens i proposition 1981/82: 100 bilaga 4 (budgetdepartementet) under punkt A 1 (s. 1) framlagda förslag och hemställer att riksdagen till *Hans Maj:t Konungens och det Kungl. Husets hovhållning* för budgetåret 1982/83 anvisar ett anslag av 9 700 000 kr.

Kungl. Slottsstaten

2. **De kungl. slotten: Driftkostnader.** Regeringen har under punkt B 1 (s. 1–3) föreslagit riksdagen att till De kungl. slotten: Driftkostnader för budgetåret 1982/83 anvisa ett förslagsanslag av 12 131 000 kr.

I motion 1981/82: 184 av Lars Werner m. fl. (vpk) hemställs att riksdagen hos regeringen begär förslag om användningen av kungliga slottet i Stockholm i enlighet med vad som anförts i motionen. I motionen hävdas att betydande utrymmen i slottet bör ha blivit lediga efter kungafamiljens bosättning på Drottningholms slott. Dessa utrymmen kan enligt motionärernas mening ges en alternativ användning, exempelvis som kulturcentrum för folk- och arbetarrörelse.

I motion 1981/82: 495 av Sture Palm m. fl. (s) hemställs att riksdagen hos regeringen begär att förvaltningen och det framtida utnyttjandet av de kungliga slotten blir föremål för offentlig utredning.

Utskottet

Statschefens representationsrum på Stockholms slott är i stor utsträckning öppna för allmänheten som också har tillgång till de många muséer och liknande institutioner som finns inom byggnaden. Slottet har mer än en halv miljon besökare per år och är ett omtyckt mål för de turister som gästar Stockholm. Slottet är således väl utnyttjat. Något särskilt kulturcentrum som begärs i *motion 184* torde det därför knappast finnas plats för.

Med det anförda avstyrks *motion 184*.

I *motion 495* väcks frågan om en utredning av det framtida utnyttjandet av de kungliga slotten.

Utskottet delar motionärernas uppfattning att dispositionen och förvaltningen av slotten har allmänt intresse. Utskottet förutsätter att berörda instanser följer utvecklingen och fortlöpande vidtar åtgärder som garanterar att slotten underhålls på ett tillfredsställande sätt. Då även riksmarskalksämberet framhåller att en fortgående ökning av gapet mellan resurser och servicekrav får allvarliga konsekvenser, förutsätter utskottet att åtgärder vidtas i syfte att effektivare utnyttja de olika slottsfastigheterna. Utskottet är dock, i likhet med vad som framförts i bilagda PM från ståthållarämbetet, icke berett att förorda att en offentlig utredning tillsätts.

Med det anförda avstyrks *motion 495*.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen avslår *motion 1981/82: 184*,
2. att riksdagen avslår *motion 1981/82: 495*,
3. att riksdagen till *De kungl. slotten: Driftkostnader* för budgetåret 1982/83 anvisar ett förslagsanslag av 12 131 000 kr.

3. **Kungl. husgerådskammaren.** Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt B 2 (s. 4–5) och hemställer

att riksdagen till *Kungl. husgerådskammaren* för budgetåret 1982/83 anvisar ett förslagsanslag av 3 373 000 kr.

Stockholm den 25 mars 1982

På finansutskottets vägnar

ERIC ENLUND

Närvarande: Eric Enlund (fp), Lars Tobisson (m), Rolf Rämgård (c), Paul Jansson (s), Arne Gadd (s), Per-Axel Nilsson (s), Karl-Anders Petersson (c), Anita Gradin (s), Lennart Blom (m), Roland Sundgren (s), Rolf Andersson (c), Olle Wästberg i Stockholm (fp), Mona S:t Cyr (m), Torsten Karlsson (s) och Karin Flodström (s).

Ståthållarämbetet (1982-03-09)*PM rörande utredning om förvaltningen och det framtida utnyttjandet av de kungliga slotten*

I motion 1981/82: 495 till vårriksdagen 1982 hemställer Sture Palm m. fl. (alla s) att riksdagen hos regeringen begär att förvaltningen och det framtida utnyttjandet av de kungliga slotten blir föremål för offentlig utredning. Denna PM avser att utgöra en bakgrund vid utskottets behandling av motionen.

De kungliga slotten är statsegendom. De är invärderade på slottsbyggnadernas delfond av statens allmänna fastighetsfond, och den byggnadstekniska vården av slotten, liksom av andra statliga byggnader, omhänderhas av byggnadsstyrelsen. Husgerådskammaren svarar för vården och visningsverksamheten vad avser Bernadottebiblioteket och de konstföremål och andra inventarier som finns i slotten. Den dagliga förvaltningen och tillsynen samt uppvärmningen av slotten liksom parkvård och ansvaret för Djurgården i Stockholm åvilar ståthållarämbetet.

De kungliga slotten disponeras genom beslut av 1810 års riksdag i samband med Karl XIV Johans val till tronföljare och därpå följande riksdagsbeslut av den regerande kungliga familjen. Endast en mycket liten del av slottens utrymmen utnyttjas emellertid för statschefens behov. Till den alldeles övervägande delen är slotten att betrakta som kulturminnesmärken av museal karaktär.

Stockholms slottsförvaltning

(Stockholms slott – se bild på sid 6)

Stockholms slott är statschefens residens. En stor del av utrymmena utgörs av representationslokaler. Därutöver finns kontorslokaler för hovstatens och slottsstaternas administration samt för Djurgårdsförvaltningen, personalbostäder, lager- och magasinslokaler samt lokaler för garnisonsavdelningen och för högvakten. Slottets representationsrum (bl. a. gästvåningarna, Pelarsalen, Bernadottevåningen, Karl XI:s galleri, Vita havet) är i stor utsträckning öppna för allmänheten som härutöver också har tillgång till de många museer och institutioner med museal verksamhet som numera återfinns inom slottsbyggnaden – Skattkammaren, Gustaf III:s Antikmuseum, Slottsmuseet, Rikssalen, Ordenssalarna, Slottskyrkan, Bernadottebiblioteket samt Livrustkammaren. Slottet är därmed jämfört med statschefsresidens i andra länder i ovanligt stor utsträckning tillgängligt för allmänheten. Närmast ansvariga för musei- och publikverksamheten i Stockholms slott är Husgerådskammaren, Ståthållarämbetet och Livrustkammaren. Slottet besöks årligen av mer än 500 000 personer.

Drottningholms slottsförvaltning

(Drottningholms, Rosersbergs och Tullgarns slott)

Slottets södra del används liksom på Gustaf VI Adolfs tid som bostad för statschefen och hans familj. Slottets huvuddel visas för allmänheten maj–september.

Av de fyra byggnaderna mellan slottet och slottsteatern används två för bostäder, en för teatermuseum (fr. o. m. maj 1982) samt en för teaterns och slottsbodens verksamhet.

Teatermuseet och teatern visas för allmänheten under sommarhalvåret liksom Kina slott.

Antalet besökare i slottet, teatern och Kina slott överstiger 200 000 personer per år.

Tullgarn

Tullgarn är vintertid icke beboeligt. Det visas till sin huvuddel för allmänheten under sommarhalvåret. Antalet besökare utgör årligen 15 000 – 20 000.

Rosersberg

Slottsområdet och delar av slottet är upplåtet till Civilförsvarsstyrelsen. Två övervåningar i huvudbyggnaden har nyligen iordningställt och visas för allmänheten under sommarhalvåret samt på särskild framställning. Antalet besökare c:a 5 000 per år.

Ulriksdals slottsförvaltning

(Ulriksdals och Haga slott)

Haga

Haga slott är upplåtet till regeringen som bostad åt prominenta utländska personer, som är den svenska regeringens gäster.

Ulriksdals slott

Delar av slottet utnyttjas för en vetenskaplig institution (IFIAS), för delar av Bernadottebibliotekets samlingar samt för vetenskapliga konferenser.

Statens konstmuseer inreder därutöver 8 rum i slottet till det skick de befann sig i under Karl XV:s tid. Dessa rum kommer att visas för allmänheten.

Därest planerna att utnyttja slottet för regering och riksdag icke kan realiseras – bl. a. av ekonomiska skäl – kan slottet i ökande utsträckning komma att utnyttjas som museum bl. a. för de mycket omfattande Karl XV-samlingarna.

Gripsholms slottsförvaltning
(Gripsholms och Strömsholms slott)

Gripsholms slott

Slottet är till huvuddelen ett museum som visas för allmänheten. Antalet besökare uppgår årligen till c:a 100 000 personer.

Strömsholms slott

I samarbete med bl. a. länsstyrelsen i Västmanlands län, kommunstyrelsen i Hallstahammars kommun, Domänverket och Riksantikvarieämbetet har slottets och dess närområdes attraktivitet främjats. Slottet är nu i huvudsak återställt till ursprungligt skick och visas för allmänheten under sommarhalvåret. Närområdet har gjorts till naturskyddsområde. Antalet besökare närmar sig 15 000 per år.

Sammanfattningsvis torde få fördelar stå att vinna med att nu igångsätta en översyn rörande utnyttjande och förvaltning av de kungliga slotten. De uppgifter en sådan utredning skulle kunna fullgöra synes knappast vara av den digniteten att det motiverar en offentlig utredning. Om en sådan likväl skulle beslutas är berörda organ givetvis beredda att medverka.

Harald Smith
ståthållare

